

Projekat Inteligentnih Transportnih Sistema za Puteve

Država:	Crna Gora
Broj projekta:	56903
Poslovni sektor:	Transport
Vrsta obavještenja:	Državno
Kategorija zaštite životne sredine:	B
Ciljani datum odluke Borda:	29. april 2026.
Status:	U fazi odobrenja

Opis projekta

Državni kredit u iznosu do 37 miliona eura Crnoj Gori ("Zajmoprimac") koju zastupa Ministarstvo finansija ("MF") u korist Ministarstva saobraćaja ("MS"), Ministarstva unutrašnjih poslova ("MUP"), Monteputa i Uprave za saobraćaj ("US") ("Korisnici"), radi finansiranja razvoja i instalacije inteligentnih transportnih sistema ("ITS") za puteve u Crnoj Gori ("Projekat").

Ciljevi projekta

Projekat će pomoći u poboljšanju upravljanja drumskim saobraćajem i omogućiti učesnicima u saobraćaju bolju informisanost i korišćenje drumske mreže na sigurniji način, uz lakšu koordinaciju.

Uticaj na tranziciju

ETI: 67

Projekat će imati *integrisani kvalitet* tranzicije, podržavajući napore Crne Gore da razvije i instalira integrisani nacionalni ITS koji će olakšati razmjenu podataka i interakciju učesnika u saobraćaju i instaliranih sistema.

Projekat će podržati *otporni kvalitet* tranzicije, pomažući Monteputu i US da poboljšaju svoju infrastrukturnu sajber otpornost takođe i kroz podršku u vidu izrade gap analize u sajber bezbjednosti i razvoja mape za sajber bezbjednost, kao i kroz pomoć u izgradnji neophodnih institucionalnih kapaciteta i procedura za održivo i efikasno upravljanje imovinom koje će se postići kroz analizu rizika tunela, pružajući potrebne informacije Monteputu za operativno upravljanje tunelima u smislu rukovanja vozilima koji prenose opasne materije.

Informacija o klijentu

Država CRNA GORA

Zajmoprimac je Crna Gora, koju zastupa Ministarstvo finansija, dok je klijent i agencija za implementaciju Ministarstvo finansija. Ministarstvo će uspostaviti jedinicu za implementaciju projekata ("PIU") koja će se sastojati od predstavnika MUP-a, Monteputa i US.

Rezime finansiranja od strane EBRD-a

37.000.000,00 eura

Državni zajam Crnoj Gori u iznosu do 37 miliona eura.

Ukupni troškovi projekta

37.600.000,00 eura

Ukupni procijenjeni troškovi projekta su 37.6 miliona eura.

Aditivnost

Struktura finansiranja: EBRD nudi finansiranje koje nije dostupno na tržištu iz komercijalnih izvora pod razumnim uslovima.

Postavljanje standarda: Nabavka će se odvijati u skladu sa Politikom i pravilima nabavki EBRD-a ("PP&R").

Rezime o zaštiti životne sredine i socijalnim pitanjima

Kategorija B (ESP (2024)). Uticaji na životnu sredinu i društveni uticaji povezani sa razvojem i implementacijom ITS-a od strane Monteputa su specifični za lokaciju, ali se mogu ublažiti.

Ekološka i društvena studija slučaja je sprovedena od strane nezavisnog konsultanta, imajući za cilj procjenu uticaja komponenti ITS-a (saobraćajni podaci, meteorologija, kontrola tunela, praćenje, RUIS, HGV parking, HAZMAT, NTMC, NTDC). Ključna projektna dokumentacija i studije koji su pregledani su: opisi dizajna projekta po komponenti ITS-a; DATEKS II standard (pokriva drumski saobraćaj i signalizaciju); ADR konvencija (za standarde transporta opasnih materija); kao i bilješke iz Monteputa, US, i MUP-a o unutrašnjim kapacitetima.

Procjena rizika utvrdila je da je rizik kršenja sajber bezbjednosti srednje visok, što odražava malu vjerovatnoću, ali visok potencijalni uticaj na bezbjednost na putevima i povjerenje javnosti u slučaju kompromitacije sistema. Mjere za ublažavanje rizika su uključene u Akcioni plan za zaštitu životne sredine i socijalnih pitanja (npr. Implementacija ISO 27001, stroge kontrole pristupa zasnovane na ulozi i provjera osoblja, redovne sigurnosne vježbe koje simuliraju tunnelske incidente, rezervne kontrolne centre i sistem za premošćivanje u slučaju nužde).

Predložene instalacije su u okviru postojećih putnih koridora i razvijenih naselja što rezultira u niskoj osjetljivosti na biodiverzitet; biće ograničeni novi građevinski radovi, osim parkinga za kamione. Monteput je implementirao ISO 9001 i ažurira svoju Politiku kvaliteta (životna sredina, zdravlje i bezbjednost, energetika, bezbjednost na putevima) kao dio svojih obaveza u okviru aktuelnih projekata sa EBRD-om. Uprkos tome što nema formalne ISO 14001/45001 sisteme, Monteput ima institucionalno iskustvo u poslovanju u skladu sa dobrim praksama upravljanju životnom sredinom (npr. odvajanjem otpada, upravljanjem oborinskim vodama, zaštitom od buke i uređenjem životne sredine), sa jačanjem kapaciteta potrebnim za projekat upravljanja and pitanjima životne sredine i socijalnim pitanjima / akcionim planom za zaštitu životne sredine i društva.

Zelena procjena

Projekat je usklađen sa ciljevima ublažavanja i prilagođavanja iz Pariškog sporazuma, kroz primjenu EBRD principa usklađivanja sa sporazumom za direktno finansirane investicije. Projekat je usklađen sa ciljevima ublažavanja Pariškog sporazuma, jer se nalazi na zajedničkoj listi multilateralnih razvojnih banaka u kategoriji nadogradnje, rehabilitacije, rekonstrukcije i održavanja puteva bez proširenja kapaciteta.

Materijalni fizički klimatski rizici su identifikovani za projekat i adresirani su kroz mjere dizajna. Projekat nije u konfliktu sa nacionalnim politikama prilagođavanja ili otpornosti šireg sistema na klimatske promjene, pa je stoga usklađen sa ciljevima prilagođavanja Pariškog sporazuma. 16% finansiranja EBRD-a je klasifikovano kao zeleno finansiranje za prilagođavanje klimatskim promjenama. Atribucija se vrši u skladu sa metodologijom za određivanje pripisivanja zelenih finansija investicijama EBRD-a.

Tehnička podrška i finansiranje granta

Prije potpisivanja:

TC1: Razvoj i implementacija ITS-a za drumski saobraćaj u Crnoj Gori;

TC2: Razvoj podataka o saobraćaju i kamera za kontrolu i sprovođenje tunela;

TC3: Dodatna tehnička pomoć za razvoj i implementaciju ITS-a za drumski prevoz u Crnoj Gori;

TC4: Analiza rizika tunela.

Posle potpisivanja:

TC5: Program otpornosti za sajber bezbjednost

Kontakt klijenta

Sanja Carapic

sanja.carapic@msa.gov.me

+38269 360 675

<https://www.gov.me/msa>

Rimski trg 46, Podgorica

Opšte informacije o tranziciji

Dodatne informacije o pristupu EBRD-a u oblasti mjerenja uticaja tranzicije su dostupne [ovdje](#).

Poslovne prilike

Za poslovne prilike ili nabavku, kontaktirajte kompaniju klijenta.

Za mogućnosti poslovanja sa EBRD (koje nijesu vezane za nabavku) kontaktirajte:

Tel: +44 20 7338 7168

Email: projectenquiries@ebrd.com

Za projekte u javnom sektoru, posjetite [EBRD Nabavka](#):

Tel: +44 20 7338 6794

Email: procurement@ebrd.com

Opšti upiti

Konkretni upiti mogu biti upućeni putem [EBRD Obrasca za upite](#).

Politika zaštite životne sredine i socijalna politika (ESP)

[Politika zaštite životne sredine i socijalna politika \(ESP\)](#) i odgovarajući Uslovi za realizaciju (UR) utvrđuju načine na koje EBRD sprovodi svoje odredbe za razvoj

„ekološki prihvatljivog i održivog razvoja“. ESP i UR uključuju posebne odredbe kojih klijenti treba da se pridržavaju sa primjenjivim uslovima iz nacionalnih zakona u oblasti javnih informacija i konsultacija, i uspostavlja žalbeni mehanizam za prijem i lakše rješavanje pritužbi i žalbi zainteresovanih strana, pogotovo pitanja vezanih za učinak klijenta i projekta u oblasti životne sredine i socijalnih pitanja. Srazmjerno prirodi o obimu rizika i uticaja projekta na životnu sredinu i socijalna pitanja, EBRD dodatno zahtijeva od svojih klijenata da po potrebi objavljuju informacije o rizicima i uticajima koji proizilaze iz projekta, ili da preduzmu smislene konsultacije sa zainteresovanim stranama i razmotre i odgovore na povratne informacije koje dobiju od njih.

Više informacija o praksama EBRD-a u ovoj oblasti navedeno je u [ESP](#).

Integritet i usklađenost sa regulativom

Kancelarija Glavnog službenika za usklađenost sa regulativom (OCCO) EBRD-a promoviše dobro upravljanje i osigurava primjenu najviših standarda integriteta u svim aktivnostima Banke u skladu sa najboljom međunarodnom praksom. Detaljna analiza vezana za integritet se sprovodi za sve klijente Banke kako bi se osiguralo da projekti ne predstavljaju neprihvatljiv rizik po integritet ili reputaciju Banke. Banka vjeruje da je identifikovanje i rješavanje pitanja tokom faza odobrenja projekta najefikasnije sredstvo za obezbjeđivanje integriteta transakcija Banke.

OCCO igra ključnu ulogu u ovim naporima zaštite, a takođe pomaže u praćenju rizika po integritet projekata u periodu nakon ulaganja.

OCCO je takođe odgovorna za sprovođenje istrage na osnovu navoda o prevari, korupciji i nedoličnom ponašanju za projekte koje finansira EBRD. Svako, bilo unutar ili izvan Banke, ko sumnja na prevaru ili korupciju, treba da podnese pisani izvještaj Glavnom službeniku za usklađenost sa regulativom putem elektronske pošte na compliance@ebrd.com. OCCO će postupati po svim prijavljenim pitanjima radi daljeg praćenja. Svi izvještaji, uključujući anonimne izvještaje, će biti pregledani. Izvještaji se mogu dostaviti na bilo kojem jeziku Banke ili jeziku zemalja u kojima Banka posluje. Pružene informacije moraju biti navedene u dobroj vjeri.

Politika pristupa informacijama (AIP)

Politika pristupa informacijama (AIP) utvrđuje kako će EBRD objavljivati informacije i konsultovati se sa zainteresovanim stranama kako bi promovisala bolju svijest i razumijevanje njenih strategija, politika i operacija nakon stupanja na snagu 1. januara 2020. godine. Molimo posjetite stranicu [Politike pristupa informacijama](#) kako biste saznali koje informacije su dostupne na internet stranici EBRD-a.

Posebne zahtjeve za dobijanjem informacija možete uputiti putem [EBRD Obrasca za upite](#).

Nezavisni projektni mehanizam odgovornosti (IPAM)

Ukoliko su naponi za rješavanje problema vezanih za životnu sredinu, socijalna pitanja ili objavljivanje podataka od strane Klijenta ili Banke neuspješni (npr. putem žalbenog mehanizma Klijenta na nivou projekta ili direktnim angažovanjem sa rukovodstvom Banke), pojedinci i organizacije mogu da pokušaju rješavanje problema kroz EBRD nezavisni projektni mehanizam odgovornosti.

IPAM nezavisno preispituje pitanja Projekata za koje se smatra da su nanijeli (ili bi mogla da nanesu) štetu. Svrha ovog mehanizma je: da podrži dijalog između zainteresovanih strana na Projektu kako bi se riješila pitanja vezana za zaštitu životne sredine, socijalna pitanja i javno objavljivanje; da utvrdi da li je Banka poštovala svoju Politiku zaštite životne sredine i socijalnu politiku ili odredbe svoje Politike pristupa informacijama koje su specifične za Projekat; i, gdje je primjenjivo, da riješi bilo koje postojeće nepoštovanje ovih politika, istovremeno spriječavajući buduće nepoštovanje propisa od strane Banke.

Molimo vas da posjetite [internet stranicu Nezavisnog projektnog mehanizma odgovornosti](#) da biste saznali više o IPAM-u i njegovom mandatu; [načinu podnošenja žalbe](#); ili kontaktirajte IPAM putem adrese e-pošte ipam@ebrd.com za smjernice i više informacija o IPAM-u i o načinu podnošenja žalbe.